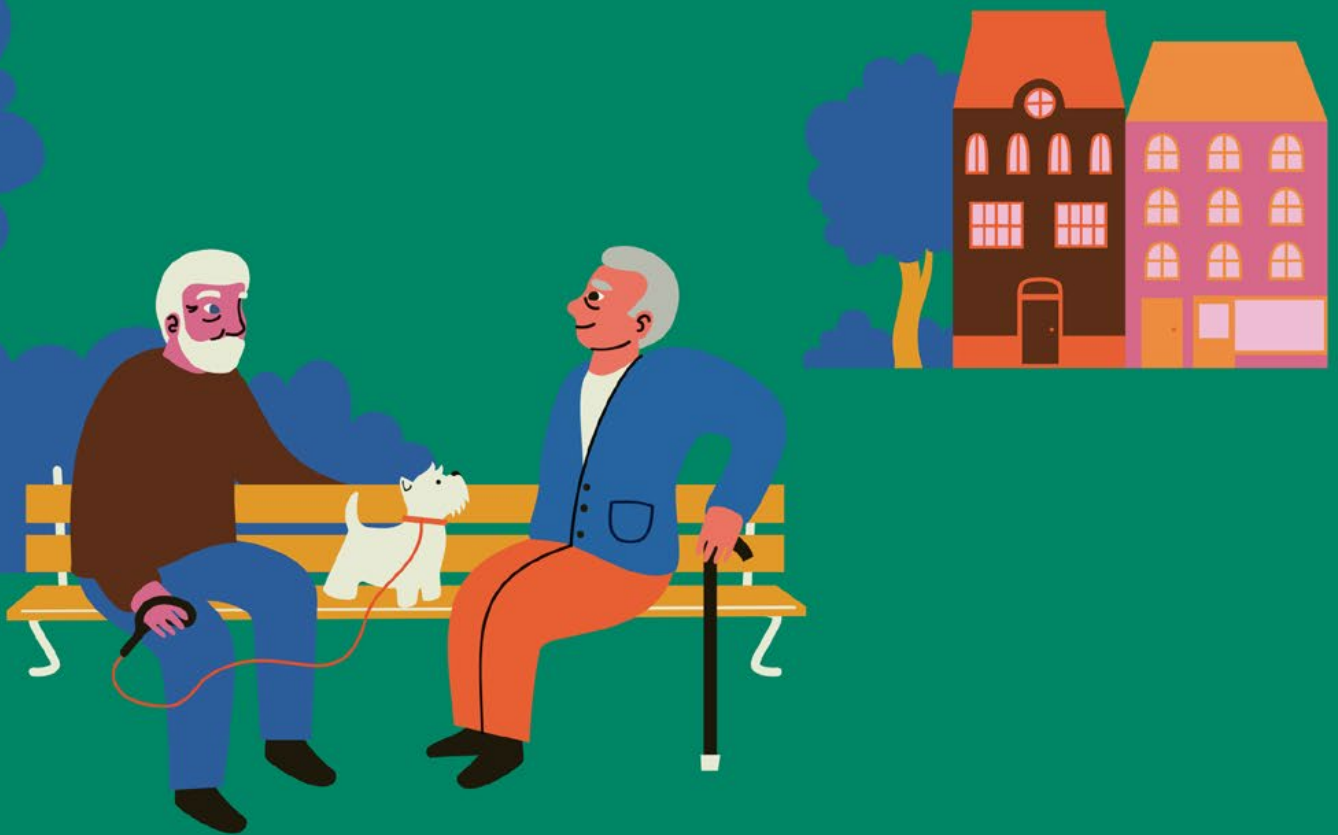

Eduskuntavaalit 2023

Maailman
onnellisin maa,
JOSSA PÄIHDEONGELMA
KOSKETAA JOKAISTA.

HYVINVOINTIA ILMAN PÄIHDEHAITTOJA
– **SINÄ VOIT VAIKUTTA**

Ehkäisevän päihdetyön tavoitteet
seuraavalle hallituskaudelle

Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry ja
Ehkäisevän päihdetyön järjestöverkosto
www.hyvinvointivaalit.fi

HYVINVOINTIA ILMAN PÄIHDEHAITTOJA – SINÄ VOIT VAIKUTTAA

Päihdepolitiikka ei ole vain kieltoja ja rajoituksia. Se on aktiivisia päätöksiä, joilla vaikutetaan ihmisten hyvinvointiin, lasten ja nuorten tulevaisuuteen sekä hyvinvointipalveluiden resurssien riittävyyteen. Onko sinulla selkärankaa toimia nyt?

Ihmistä ja elämää kunnioittava päihdepolitiikka vaatii ratkaisuja. Käsissämme ovat työkalut, joilla voimme lisätä yhdenvertaisuutta sekä säästää rahaa ja voimavaroja. Tämän ajan kriisejä ei ratkaista vapauttamalla päihteiden myyntiä ja lisäämällä saatavuutta. Aitoa hyvinvointia luomme tukemalla arvokasta elämää ilman päihdehaittoja.

Joka kolmas meistä elää päihdeongelmista kärsivän rinnalla. Toisaalta päihdehaitat kasaantuvat herkästi samoille ihmisille, samoihin perheisiin. Usein haittoihin liittyy syrjäytymistä, työttömyyttä, yksinäisyyttä, mielenterveysongelmia ja

pitkäaikaissairauksia. Nämä kaikki yhdessä lisäävät ihmisten ja erityisesti lasten eriarvoisuutta.

Haittojen hoitaminen on kallista yhteiskunnalle. Ikäluokkien vanhetessa terveys- ja sosiaalipalveluita tarvitaan entistä kriittisemmin muuhun kuin päihdepolitiikan vahinkojen korjaamiseen.

Ehkäisemällä päihteistä aiheutuvia haittoja vaikutamme ennen kuin on liian myöhäistä.

Nuoret ja lapset – ja me kaikki – ansaitsemme yhdenvertaisen mahdollisuuden turvalliseen ja hyvään elämään.

Me pystymme tähän yhdessä.
Nyt tarvitsemme tietoon
perustuvia päätöksiä – sinulta.

Yhdessä, vierelläsi

Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry ja EPT-verkosto

EHKÄISEVÄN PÄIHDETYÖN
JÄRJESTÖVERKOSTO

EHKÄISEVÄN PÄIHDETYÖN TAVOITTEET SEURAAVALLE HALLITUSKAUDELLE

Onnistunut ja pitkäjänteinen päihde- ja rahapelipolitiikka on yhteiskunnalle valtava mahdollisuus talous- ja hyvinvointivajeen keskellä. Päihdehaittojen ehkäisyn ja vähentämisen tulisi aina olla päihdepolitiikan ytimessä. Päätösten tulee perustua tutkittuun tietoon ja yhteistyöhön eri hallinnonalojen ja esimerkiksi kansalaisjärjestöjen kanssa.

1. EHKÄISEVÄ TYÖ KANNATTAÄ

Hyvinvoinnin edistämisen kantava voima on ongelmien ehkäisy. Meillä on jo tieto siitä, mitkä keinot toimivat ehkäisevässä päihdetyössä. Nyt tarvitaan sitoutumista ja resursseja rakenteiden ylläpitämiseksi ja jo valittujen strategioiden jatkamiseksi. Myös alueelliset erot pitää tasoittaa.

Monelle päihdeongelmista kärsivälle ihmiselle kansalaisjärjestöt ovat ensimmäinen tai jopa ainoa paikka, josta pitkään toivottu apu on löytynyt. Auta turvaamaan järjestöjen työ: osaamisen, tiedon, avun ja tuen jakaminen sekä kohtaamispaikkojen ja vertaistuen tarjoaminen.

Tätä tarvitsemme nyt:

- Panostuksia ehkäisevään päihdetyöhön kaikissa ikäryhmissä. Työn resurssien ja rahoituksen vahvistamista kunnissa ja hyvinvointialueilla.
- Sitoutumista jo olemassa oleviin päihdeisiin liittyviin strategioihin. Niiden ja kansanterveyden neuvottelukunnan jatko pitää varmistaa.
- Kansallista hallituskaudet ylittävää ehkäisevän päihdetyön mallin valmistelua ja kansallisten osaamiskeskusten vahvistamista pysyväksi toiminnaksi. Tässä työssä voimme hyödyntää jo olemassa olevia malleja.
- Järjestöjen rahoituksen kehittämistä niin, että rahoitus on kestäväällä pohjalla ja järjestöjen toimintaedellytykset turvataan myös uusilla hyvinvointialueilla. Kansalaisjärjestöjen autonomian tulee säilyä.

2. PÄIHDEPOLITIIKAN TULEE OLLA IHMISLÄHTÖISTÄ

Politiikan onnistumista mitataan sillä, millaista maailmaa sillä rakennetaan seuraaville sukupolville. Alkohol-, tupakka-, rahapeli- ja huumausainepolitiikka on monisyinen kenttä, mutta tehtävä on yhteinen: ihmisten – sinun, minun ja meidän – hyvinvoinnin edistäminen ehkäisemällä ja vähentämällä haittoja.

Alkoholi

Suomalaisista noin 560 000 käyttää alkoholia niin paljon, että se aiheuttaa heille terveyshaittoja ja 1,6 miljoonaa on kokenut haittoja muiden juomisesta. Yhteiskunnalle alkoholista koituvien välillisten ja välittömien kustannusten arvioidaan olevan vähintään kaksi miljardia euroa.

Alkoholihaittoja ehkäistään esimerkiksi sääntelemällä juomien saatavuutta, hintaa ja mainontaa. Tutkitusti vaikuttava keino on alkoholilaissa säädetty Alko Oy:n nykyinen yli 5,5 tilavuusprosenttisten alkoholijuomien vähittäismyynnin yksinoikeus.

Tätä tarvitsemme nyt:

- Päätöksiä, joilla ei lisätä yli 5,5 tilavuusprosenttisten alkoholijuomien vähittäismyymispisteitä ja säilytetään Alkon yksinoikeusjärjestelmä.
- Alkon omistajaohjauksen säilyttämistä sosiaali- ja terveysministeriöllä.
- Alkoholin verotuksen säilyttämistä vähintään nykyisellä tasolla.
- Alkoholin mainonnan ja myynnin edistämisen rajoittamista.

Nikotiinituotteet

Tupakointi on suurin yksittäinen terveysriski ja syy väestöryhmien välisiin terveyseroihin. Tupakka aiheuttaa vuodessa noin 4 000 ennenaikaista kuolemaa, ja tupakoinnin välittömiksi ja välilliseksi kustannuksiksi arvioidaan 1,3 miljardia euroa vuodessa. Nikotiinituotteet, kuten nuuska, nikotiinipussit tai sähkösavukkeet, aiheuttavat riippuvuutta ja terveyshaittoja. Nuoret ovat erityisen alttiita nikotiinituotteiden haitoille.

Tätä tarvitsemme nyt:

- Tupakkatuotteiden, nikotiininesteiden ja nikotiinia sisältävien tupakan vastikkeiden ikärajan nostamista – tuotteita ei pitäisi myydä, luovuttaa tai välittää alle 20-vuotiaalle.
- Nikotiinia sisältävien tupakan vastikkeiden sääntelyn tuomista samalle tasolle kuin tupakkalaissa olevien tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden.
- Valtakunnallisten vieroitusohjelmien kehittämistä eri-ikäisille kansalaisille. Jokaisella hyvinvointialueella tulisi olla saatavilla vähintään minimitaso nikotiinivieroitusta.
- Tupakkaveron korotusten jatkamista tupakoinnin vähentämiseksi.

Huumausaineet

Huumeiden käyttö on kasvanut tasaisesti lähes koko 2000-luvun, etenkin kannabiksen käyttö ja kokeilu ovat yleistyneet. Erityisen huolestuttavaa on alle 25-vuotiaiden huumekuolemien kasvu.

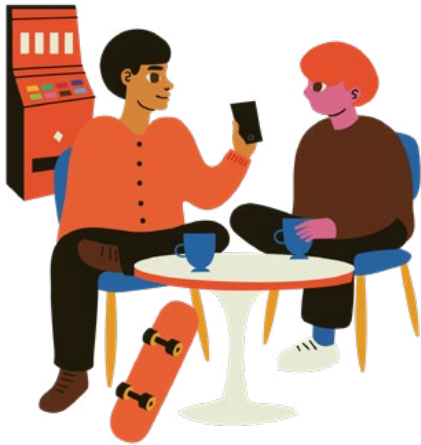
Tätä tarvitsemme nyt:

- Huumeiden käyttöön puuttumista ensisijaisesti sosiaali- ja terveydenhuollon keinoin, ei rikoslaita ja rangaistuksilla.
- Uusia haittojen vähentämisen toimenpiteitä. Niiden käyttöönotossa tulisi huomioida THL:n asiantuntijaryhmän huumekuolemien ehkäisyn suositukset. Haittoja vähentävien toimien – kuten käyttöhuoneiden – kokeilu ja arviointi tulisi mahdollistaa Suomessa.

Rahapelit

Suomalaisista noin kolmella prosentilla on rahapeliongelma ja läheisen rahapeliongelma koskettaa noin 800 000 ihmistä. Lisäksi riskitasolla pelaa 11 prosenttia suomalaisista – heillä rahapelaaminen aiheuttaa yksittäisiä haittoja ja heille on vaarana kehittyä varsinainen rahapeliongelma.

Tätä tarvitsemme nyt:

- Rahapelihaittojen ehkäisyn ja vähentämisen asettamista tärkeimmäksi tavoitteeksi suomalaisessa rahapelijärjestelmässä ja sen sääntelyssä.
- Riskitason rahapelaamisen puolittamista. Toimia tulisi kohdentaa erityisesti ennaltaehkäisyyn, riskitason rahapelaamisen ja rahapelihaittojen varhaiseen tunnistamiseen sekä puheeksiottamiseen, neuvontaan ja hoitoon.
- Digitaaliseen pelaamiseen puuttumista lainsäädännöllisin keinoin silloin, kun digipelaamiseen sisältyy rahapelaamisen elementtejä ja suuriakin rahallisia panoksia.

3. OIKEUS PÄIHDEPALVELUIHIN ON TURVATTAVA

Silloin, kun päihteiden käytöstä aiheutuu haittoja, ja ihminen hakee apua ja tukea, tulee palveluihin päästä nopeasti ja mahdollisimman matalalla kynnyksellä. Palveluvalikoiman tulee olla riittävän laaja ja monipuolinen, jotta jokaiselle löytyy sopiva palvelu. Palvelujen saavutettavuuden, laajuuden ja laadun tulisi olla yhtä hyvällä tasolla valtakunnallisesti.

Päihteiden haitat vaikuttavat perheisiin usein monessa sukupolvessa. Apua tarjoavien sosi-aali- ja terveydenhuollon toimijoiden yhteistyötä tarvitaan, ja päihde- ja mielenterveyspalvelujen yhteensovittamista tulisi jatkaa.

Tätä tarvitsemme nyt:

- Mielenterveys- ja päihdepalvelujen yhtä-aikaista ja yhdenvertaista saatavuutta ja saumattomia palveluketjuja. Päihdeongelma ei saa olla este mielenterveyspalvelujen saamiselle tai toisinpäin.

- Varmistusta, että omaiset ja läheiset saavat tarvitsemaansa tukea ja palveluja. Heillä on lain mukaan subjektiivinen oikeus palveluihin.
- Päihteitä käyttävien lasten ja nuorten laadukkaita ja kattavia perus- ja erityistason päihde- ja riippuvuuspalveluja. Lasten ja nuorten päihdeongelmia ei voida kokonaan ratkaista lastensuojelussa, vaan he tarvitsevat juuri heille ja heidän perheilleen räätälöityjä hoitomuotoja.
- Matalan kynnyksen palveluja valtakunnallisesti. Verkossa saatava tuki ja neuvonta, kohtaamispaikkatoiminta ja kotona annettavat palvelut ovat esimerkkejä matalan kynnyksen palveluista. Niihin ei tarvitse erikseen varata aikaa eikä niihin tarvita lähetettä.
- Päihdehuollon palvelujen ja päihde-klinikoiden päivystysvalmiutta. Sitä edistäisi perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon päivystysten yhdistäminen saman katon alle.

Vaikuta. Ole osa ihmistä ja elämää kunnioittavaa päihdepolitiikkaa.

HALUATKO LISÄÄ TIETOA?

EHYTin ja EPT-verkoston osaavat asiantuntijat ovat käytettävissäsi, kun tarvitset lisää tietoa päihde- ja pelihaitoista. Yhdistämme tutkimustiedon ja käytännön työn tuoman kokemuksen, ja sparraamme kanssasi, kun etsit vastauksia.

Ota yhteyttä!

www.hyvinvointivaalit.fi

Päivi Tiittanen

Viestintäpäällikkö
050 362 0882
paivi.tiittanen@ehyt.fi

Annika Eloranta

EPT-verkoston koordinaatioyksikön päällikkö
050 411 0357
annika.eloranta@ehyt.fi

Ehkäisevällä päihdetyöllä edistetään terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia ehkäisemällä ongelmien syntymistä sekä vähentämällä päihde- ja pelihaittoja. Ehkäisevä päihdetyö sisältää laajan kirjon erilaisia toimiviksi todettuja palveluita, keinoja ja toimintatapoja.

Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry

EHYT on valtakunnallinen ehkäisevän päihdetyön asiantuntija- ja kansalaisjärjestö. Jäseninäme on yli 120 yhdistystä eri puolilta Suomea. Yhdessä teemme tärkeää työtä kaikenikäisten ja -taustaisten ihmisten parissa koululaisista ikäihmisiin. Tehtävänäme on tarjota myös uusinta tutkittua ja luotettavaa tietoa niin päihdetyön kuin päätöksenteon tueksi sekä tuoda päihdekeskusteluun kansalaisten hyvinvoinnin näkökulmaa.

EHKÄISEVÄN PÄIHDETYÖN
JÄRJESTÖVERKOSTO

Ehkäisevän päihdetyön järjestöverkosto

Ehkäisevän päihdetyön järjestöverkosto yhdistää 60 valtakunnallista sosiaali- ja terveysalan järjestöä, jotka haluavat ehkäistä ja vähentää päihdehaittoja.